

Desátý mezinárodní sjezd pro trestní právo a vězeňství.

Doc. Dr. Vladimír Solnař.

O průběhu desátého mezinárodního sjezdu pro trestní právo a vězeňství přinesly denní listy dosti podrobné zprávy a usnesené resoluce byly v plném znění otištěny v minulém čísle tohoto časopisu. Není úkolem těchto řádků opakovati, co je již odjinud známo. Jde nám o zachycení některých postřehů, jak se účastníkům sjezdu podávaly.

Mezinárodní komise pro trestní právo a vězeňství měla ve svých sjezdech již před válkou soupeře v Mezinárodním kriminalistickém sdružení, obnoveném po válce v rámci částečně užší pod egidou francouzskou jako Mezinárodní společnost pro trestní právo (Association internationale de droit pénal). Poněvadž toto sdružení konalo v nedávné době první dva sjezdy (r. 1926 v Bruselu, r. 1929 v Bukurešti), není jistě nevhodné pokusiti se o srovnání tím spíše, když z různých projevů dalo se souditi na rivalitu obou organizací.

Není pochyby, že organizací vpravdě mezinárodní je v první řadě Mezinárodní komise. Oproti ní je Mezinárodní společnost pro trestní právo sdružením působnosti značně užší, neboť není v něm zastoupen téměř živel anglosaský. To znamená pro komisi sílu i slabost. Sílu autority skutečně světové, sdružující nejrozličnější národnosti. Leč v této stránce jest i nevýhoda. Spojení různorodých živlů se daří jen s obtížemi. Uvnitř dochází k seskupením nejen z důvodů věcných, ale i osobních a dokonce politických. Proto v usneseních převládají řešení buď kompromisní nebo jen zcela všeobecná, aby pokud možno všichni byli uspokojeni. Naproti komisi reprezentuje Mezinárodní společnost pro právo trestní organizaci daleko jednodušší, v níž omezenější rozsah nedává valné příležitosti k vytváření směrů nebo skupin navzájem

soupeřících. Vede-li to v Mezinárodní společnosti pro právo trestní až snad k přílišné výbojnosti a novotářství v uplatňování programu, je zato Mezinárodní komise ve svých sjezdech blíže umírněnému řešení.

Různé složení obou organizací má také zřejmý zevní odraz. Kdežto v Mezinárodní společnosti pro právo trestní jedná se v jediném jazyce a převládá formální dokonalost projevů v něm, jest spád jednání mezinárodních sjezdů pro trestní právo a vězeňství zatížen překládáním z obou dalších připuštěných jazyků a někdy v praxi i do těchto jazyků. Jednání sjezdů Komise po stránce jazykové daleko nedosahuje formální dokonalosti sjezdů Mezinárodní společnosti pro právo trestní.

Konečně velmi názorně se jeví rozdílné složení obou organizací v tom, že kdežto jednání sjezdů Mezinárodní společnosti pro právo trestní se účastní převážně teoretikové, jsou na sjezdech komise čteně zastoupeni nejen praktikové, ale i ne odborníci zejména z řad Angličanů a Američanů, jako zástupci veřejnosti, která ve formě humanitních organizací spolupůsobí na výkonu trestního soudnictví.

Těmito prvky je dán poměr obou organizací, které se mohou velmi účelně doplňovati. Kdežto úkolem Mezinárodní společnosti pro právo trestní, jež je sdružením ryze soukromým, bude spíše hledati nové cesty, budou sjezdy komise způsobilější k podrobnému propracování a propagaci zásad celkem mezi odborníky nesporných, a v hledání praktických možností jejich uskutečnění.

Tento poměr se na pražském sjezdu projevil při projednávání otázky mezinárodního sjednocení trestního práva, které bylo propagováno, jak známo, právě Mezinárodní společností pro trestní právo od jejího prvního sjezdu v Bruselu roku 1926. Od té doby pořádala Mezinárodní společnost pro trestní právo konference pro mezinárodní sjednocení trestního práva a to r. 1927 ve Varsavě, r. 1928 v Římě a letos v červnu v Bruselu. Roku 1928 bylo zřízeno stálé Mezinárodní bureau těchto konferencí, jehož úkolem je jejich příprava. Dospělo se skutečně k společné formulaci některých ustanovení trestního práva, která také, arcí z malé části, byla vtělena do oficiálních osnov trestních zákonů. Bylo

nesporným ziskem pro tuto otázku, že se jí ujala Mezinárodní komise. Zejména hojná účast německých odborníků v přípravných referátech přispěla mnoho ke konkrétnějšímu zpracování programu, který hrozil se příliš vzdáliti reálním možnostem.

Větší měřítko sjezdů komise má svůj odraz i v jejích programech, které se vyznačují značným rozsahem. Na posledních sjezdech bylo projednáváno po 12 otázkách, a to v Londýně odděleně ve třech, v Praze ve čtyřech sekcích. To je arci nezbytné, má-li býti zvládnut program tak ohromný, má to však v zápětí, že účastníci kongresu nemohou často býti přítomni projednávání všech otázek v sekcích, o které by se zajímali. To znesnadňuje rychlé projednání usnesených resolucí plenem, kde dochází zase k novým diskusím. Nehledě k této stránce, vyznačoval se program pražského sjezdu vůbec značnou rozlehlostí otázek. Otázky tak značného rozpětí jako 1. otázka sekce první a druhé (Která by byla nejvhodnější zabezpečovací opatření, jak je roztržiti a lze-li při nich užití podmíněného odkladu? Jak by měla býti formulována v rámci platných zákonů pravidla o výkonu trestů?) neměly by býti, po mém soudu, sjezdu kladeny, jsou-li na pořadu ještě otázky jiné.

Jistě zaslouží pozornosti domácí účast na sjezdu. Třeba tu rozeznávat stránku oficiální a pracovní v užším smyslu. Mezi oficiálními projevy domácími sluší vedle obsažného úvodního proslovu předsedy prof. Dr. Miřičky uvésti především řeč ministra Dr. Beneše, která přímo oslnila osobitým a podrobným zvládnutím látky, řečníkovi přece jen dosti vzdálené. Pracovní odborná stránka sjezdu spočívala z domácích účastníků téměř zcela na bedrech nepatrného počtu teoretiků, z nichž velká část měla ještě nějakou funkci organizační. Tento hlouček se ovšem početně téměř ztrácel mezi účastníky z ciziny, neboť byl podporován z řad praktiků jen v případech zcela výjimečných. Byl tu zase pozorován známý zjev, že praktikové německé národnosti z Československa projevíli poměrně činnější zájem o jednání sjezdu. Spíše to konstatujeme než vytýkáme. Je nesporné, že obtíže jazykové tu mnoho spolupůsobily a usnadnily Němcům situaci, když projevy v jejich jazyku byly podle

stanov připuštěny. Leč i pouhá pasivní účast na jednáních byla u našich praktiků vzácnou výjimkou. To potvrzuje známý poznatek, že našim praktickým právníkům je jejich povolání dosud, bohužel, spíše nepříjemným řemeslem než vznešeným uměním, o němž je radostné uvažovati a sdělovati zkušenosti.

Po stránce organizační byl sjezd za dané situace jistě tvrdým oříškem. Jest proto potěšitelné, že se podařilo obtíže překonati poměrně hladce. Oficiální podniky měly celkem vynikající úroveň a uspokojily i účastníky velmi náročné.

Z trestních ústavů upoutala pozornost zahraničních účastníků především ženská trestnice v Řepích svojí osobitou organizací. Naše vězeňství jako celek reprezentovalo ovšem útvar značně nehotový a proto sporný. Bylo přijatelnější Němcům, z nichž mnozí se vyslovili velmi pochvalně, než účastníkům jiných národností; zejména nároční v tomto směru Belgičané netajili se nesouhlasem se systémem uvěznění (nedostatek osamocení vězňů v noci; o nápravu se u nás delší dobu usiluje).

Poměr žurnalistiky k věcnému řešení problému zločinnosti jeví se ve způsobu referování o událostech jako pražský sjezd. Naše žurnalistika sice zdaleka nevěnovala sjezdu takovou pozornost jako sensačním případům kriminálním, ale přinášela z velké části alespoň referáty o průběhu jednání, ne vždy zcela spolehlivě. Nesprávně bylo referováno na př. o projednávání otázky 3. sekce II. (samovazba). V plenu střetla se dvě stanoviska pokud jde o výkon delších trestů: belgické, doporučující spíše vazbu společnou ve dne a stanovisko sekce stranící spíše samovazbě. Zvítězilo hledisko belgické. Noviny tvrdily pravý opak, že totiž Belgičané uplatnili stanovisko samovazbě příznivé a jeden německý deník dokonce, ne bez politické příchuti, vyhlášoval, že Belgičané s Armádou spásy proti Němcům a Američanům byli nelidskými propagatory samovazby!

Všem sjezdům mohlo naproti tomu býti vzorem oficiální sjezdové zpravodajství. Každého dne ráno byl účastníkům rozdáván tištěný sjezdový Bulletin, publikovaný generálním sekretariátem, obsahující přehled jednání předšlého dne v sekcích i plenu s usneseními v plném znění.

Dodáme-li, že krásy Prahy a česká hudba získaly snad ve všech účastnících sjezdu nadšené obdivovatele, vidíme, že bilance kongresu je pro nás vysoce aktivní. Jestliže sjezd znovu upozornil také na některé naše nedostatky, mělo by to býti především podnětem úsilí, aby byly podle možnosti napraveny.

P R A K T I C K É P Ř Í P A D Y .

Vlastník sloužící věci může poživatele (uživatele) žádati, aby podstatu věci zajistil, a to nejen když se objeví nebezpečí pro podstatu, ale i když poživatel (uživatel) příslušenství věci zcizil. Tohoto žalovatelného nároku nemůže však vymáhati exekučně, neboť pro případ, že poživatel (uživatel) jistoty nedá, zákon ustanovuje, že vlastník věci může poživatele (uživatele) žádat, aby mu věc za slušné odbytne přenechal nebo ji dal do soudní správy (§ 520 obč. zák.).

Žalovaní postoupili svou usedlost žalobcům, ponechavše si právo požívání. Za nějaký čas žalovaní prodali část inventáře. Žalobcové žádali, aby bylo uznáno, že žalovaní jsou povinni zajistiti podstatu užívané věci.

Žalovaní navrhli zamítnutí této žaloby.

Procesní soud žalobě vyhověl, odvolací soud ji však zamítl.

Nejvyšší soud podanému dovolání vyhověl a napadený rozsudek změnil tak, že se obnovuje rozsudek procesního soudu, však s tou změnou, že žalovaní jsou povinni zřídit žalobcům jistotu do dvou měsíců, ne však pod exekucí.

D ů v o d y :

Dovolání je opřeno o dovolací důvody § 503, č. 2, 3 a 4 c. ř. s.

Vadnost řízení (§ 503, č. 2 c. ř. s.) spatřují dovolatelé v tom, že nižší soudy neprovedly důkaz svědkem Ladislavem S. a výsledkem stran o tom, že žalovaní nabízeli ku prodeji nábytek k inventáři postoupené usedlosti patřící. Než nábytek nelze pokládati po rozumu § 520 obč. z. za součást podstaty hospodářské usedlosti, takže nebylo zapotřebí prováděti těchto důkazů. Není tu proto tvrzené vadnosti řízení.

Jako rozpor se spisy (§ 503, č. 3 c. ř. s.) vytýkají dovolatelé, že prý napadený rozsudek vychází z předpokladu, jako by celé příslušenství bylo prodáno, tedy i inventář mrtvý. Než